

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

SL

Mnenje 03/2024,

(v skladu s členom 287(4) PDEU)

ki se priloži oceni jamstva za zunanje delovanje, ki jo je pripravila Komisija [COM(2024) 208]

Vsebina

	Odstavek
Uvod	01–17
Ozadje	01–08
Jamstvo za zunanje delovanje	01–02
Evropski sklad za trajnostni razvoj plus	03–07
Druga finančna podpora EU partnerskim državam, krita s proračunskimi jamstvi	08
Področje uporabe tega mnenja	09–17
Področje uporabe	09–15
Omejitve mnenja Sodišča	16–17
Specifične pripombe	18–64
Ocena jamstva za zunanje delovanje je del širše ocene instrumentov za zunanje delovanje	18–24
Skupna ocena več instrumentov	18–19
Predložitev ocene, ki jo je pripravila Komisija, Evropskemu računskemu sodišču	20
Omejitve ocene	21–22
Negativno mnenje Odbora za regulativni nadzor	23–24
Ocena jamstva za zunanje delovanje, ki jo je pripravila Komisija, je nepopolna	25–45
„Prispevek k skupnim ciljem“ ni zadostno obravnavan	26–27
Ni informacij o doseženih rezultatih in smotrnosti delovanja	28–34
Malo informacij o dodatnosti	35–45
Najvišji znesek jamstva ni bil ocenjen	46–54
Oblikovanje rezervacij za posojila Evropske investicijske banke Ukrajini	50–52
Oblikovanje rezervacij za makrofinančno pomoč	53–54
Nekatere ugotovitve zunanje študije v oceni Komisije niso bile dovolj upoštevane	55–59
Načrtovanje programov in zmogljivost delegacij EU	57–59

Druga merila NDICI – Globalna Evropa niso bila zadostno ocenjena	60–64
Pravična vključenost malih in srednje velikih partnerjev v oceni ni bila obravnavana	60–61
Posebna pozornost, namenjena najmanj razvitim državam, ni bila ocenjena v celoti	62
Preprečitev naložb v jurisdikcije, ki niso pripravljene sodelovati v davčne namene, ni ocenjeno	63–64
Dodatne ugotovitve	65–69
Zahteve glede poročanja in transparentnosti niso bile izpolnjene	65–69
Na spletišču EFSD+ ni mehanizma za pritožbe	66–67
Informacije v letnem poročilu o instrumentu NDICI – Globalna Evropa so pomanjkljive	68
Zapisniki sej niso objavljeni	69
Sklepne pripombe	70–75
Priloge	
Priloga I – Primerjava značilnosti EFSD, EFSD+ in sorodnih jamstvenih mehanizmov	
Priloga II – Pregled makrofinančne pomoči	
Priloga III – Prejšnja posebna poročila in mnenja Sodišča	
Kratice in okrajšave	
Glosar	

Uvod

Ozadje

Jamstvo za zunanje delovanje

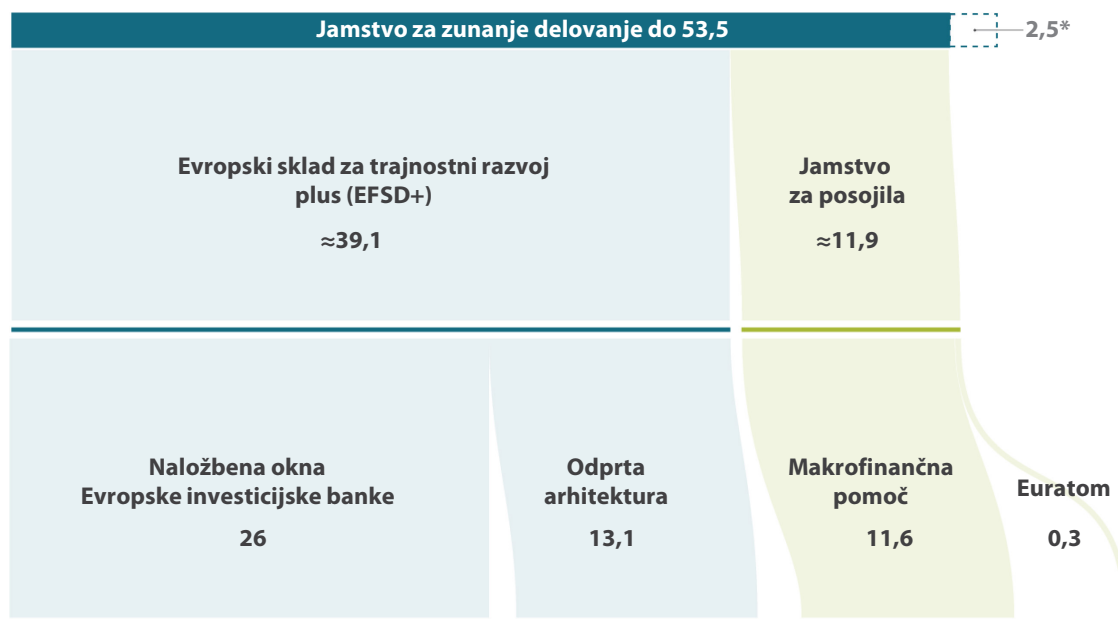
01 Jamstvo za zunanje delovanje je bilo vzpostavljeno leta 2021, in sicer z Uredbo (EU) 2021/947 o vzpostavitvi Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa ([uredba NDICI – Globalna Evropa](#)). Je nadaljevanje dveh prejšnjih jamstvenih mehanizmov:

- jamstva Evropskega sklada za trajnostni razvoj (EFSD), ki je bilo vzpostavljeno z [Uredbo \(EU\) 2017/1601](#) za podporo operacijam EFSD,
- Jamstvenega sklada za zunanje ukrepe, ki je bil ustanovljen z [Uredbo \(ES, Euratom\) št. 480/2009](#) za kritje operacij Evropske investicijske banke v okviru njenega mandata za zunanja posojila.

02 EU lahko z jamstvom za zunanje zadeve jamči za operacije financiranja in naložbene operacije v partnerskih državah do teoretičnega najvišjega zneska v višini 53,5 milijarde EUR. Največji del jamstva za zunanje delovanje v višini okoli 39,1 milijarde EUR je namenjen kritju dejavnosti v okviru Evropskega sklada za trajnostni razvoj plus (EFSD+). Dodatnih 11,9 milijarde EUR je namenjenih kritju makrofinančne pomoči in posojil Euratom partnerskim državam (glej [sliko 1](#)).

Slika 1 – Sestavni deli jamstva za zunanje delovanje

(v milijardah EUR)

Opomba: * Z jamstvom za zunanje delovanje se lahko krijejo naložbene operacije do teoretičnega najvišjega zneska v višini 53,5 milijarde EUR. Dejanska jamstvena zmogljivost je okoli 51 milijard EUR (glej odstavke 46–52).

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi predloga proračuna EU za leto 2025, [delovni dokument XI](#) o proračunskih jamstvih, skupnem skladu za rezervacije in pogojnih obveznostih, str. 72.

Evropski sklad za trajnostni razvoj plus

03 EFSD+ je celovit finančni sveženj, s katerim se partnerskim državam EU zagotavlja zmogljivost financiranja, in sicer v obliki proračunskih jamstev (ki se krijejo z jamstvom za zunanje delovanje), operacij mešanega financiranja, nepovratnih sredstev, tehnične pomoči in finančnih instrumentov¹. Cilj EFSD+ je pripomoči k doseganju ciljev trajnostnega razvoja, in sicer tako, da se podpirajo naložbe na različnih področjih, od izkoreninjenja revščine do odprave specifičnih socialno-ekonomskih temeljnih vzrokov za nedovoljene migracije in prisilno razseljevanje².

04 EFSD+ se **upravlja posredno** prek več upravičenih institucij za razvojno financiranje, zlasti Evropske investicijske banke (EIB). EFSD+ se tako izvaja z mešanim financiranjem (pri katerem se uporabljajo nepovratna sredstva in posojila) in sporazumi o jamstvu, ki se sklenejo s partnerskimi finančnimi institucijami. Te nato sklenejo operacije financiranja z državnimi in poddržavnimi partnerji, zasebnimi

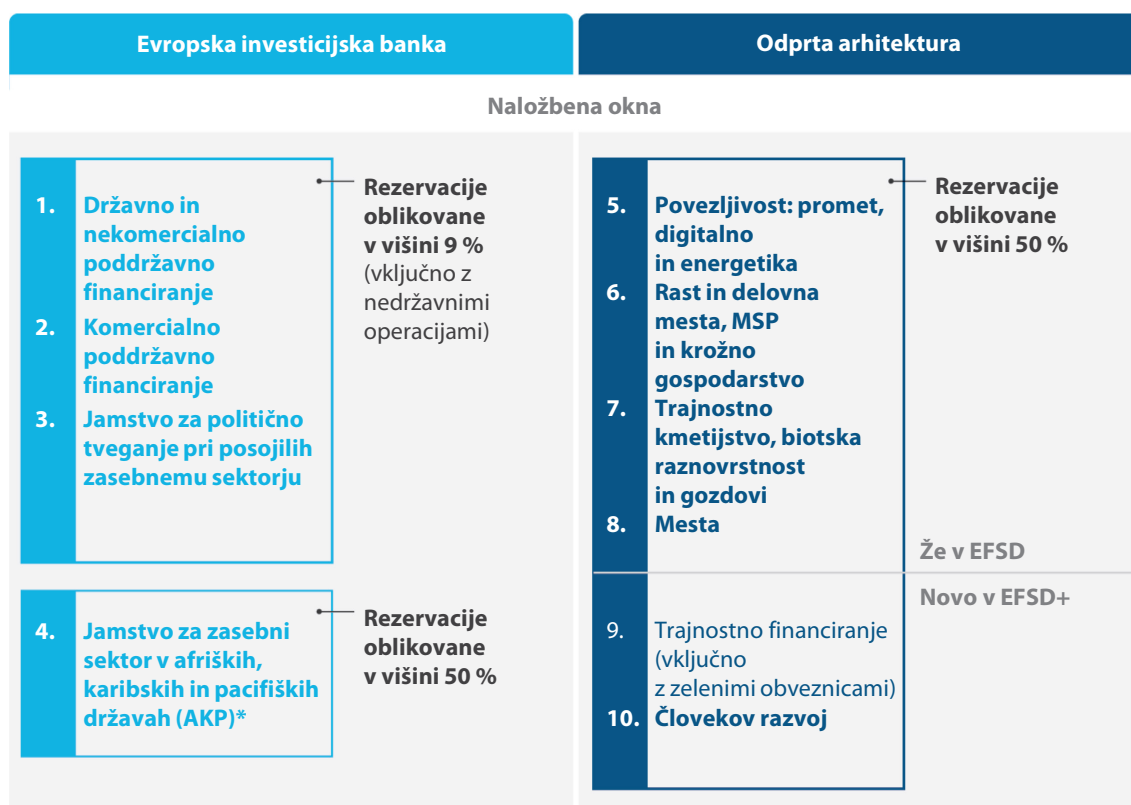
¹ Člen 31(2) uredbe NDICI – Globalna Evropa.

² Prav tam, uvodna izjava 64.

izvajalci, investicijskimi skladi in drugimi subjekti, pa tudi z lokalnimi bankami, ki končnim upravičencem zagotavljajo likvidnost.

05 Naložbena arhitektura EFSD+ je sestavljena iz namenskih naložbenih oken za EIB³ (z okvirnim zneskom 26 milijard EUR) in oken odprte naložbene arhitekture, ki so na voljo tudi drugim finančnim institucijam in pomenijo preostalih 13,1 milijarde EUR (glej [slika 2](#)).

Slika 2 – Naložbena arhitektura EFSD+

Opomba: * Namensko naložbeno okno EIB 4 „jamstvo za zasebni sektor v državah AKP“ se le delno financira iz jamstva za zunanje delovanje: jamstvo v višini 500 milijonov EUR se krije iz odprte arhitekture, oblikovane so rezervacije v višini 50 %. To naložbeno okno se večinoma financira iz vrnjenih sredstev iz predhodnega Sklada za spodbujanje naložb v državah AKP.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi predloga proračuna EU za leto 2025, [delovni dokument XI](#) o proračunskih jamstvih, skupnem skladu za rezervacije in pogojnih obveznostih, str. 72.

06 Novi EFSD+, ki je nasledil Evropski sklad za trajnostni razvoj, je postal glavno orodje financiranja za pobudo [Global Gateway](#), ki se je začela decembra 2021 in je namenjena spodbujanju pametnih, čistih in varnih povezav v digitalnem, energetskem

³ Člen 36(1) in (2) uredbe o NDICI – Globalna Evropa.

in prometnem sektorju ter krepitvi zdravstvenih, izobraževalnih in raziskovalnih sistemov po vsem svetu.

07 Prvotno jamstvo EFSD je bilo omejeno na največ 1,5 milijarde EUR. EFSD+ je znatno večje jamstvo, s katerim se lahko krije do 39,1 milijarde EUR. Ko je Komisija predstavila sporočilo o strategiji Global Gateway, naj bi se s to jamstveno zmogljivostjo mobilizirale zasebne in javne naložbe v skupni vrednosti do 135 milijard EUR (glej [sliko 3](#)). Po mnenju Komisije je EFSD+ premik s tradicionalnega financiranja z nepovratnimi sredstvi na širšo uporabo finančnih instrumentov in proračunskih jamstev⁴. Geografsko področje uporabe EFSD je bilo omejeno na države v sosedstvu EU in Afriki, EFSD+ pa zajema skoraj cel svet. Za podrobno primerjavo obeh instrumentov glej [Prilogo I](#).

Slika 3 – Naložbe, ki se bodo po pričakovanjih mobilizirale s strategijo Global Gateway

Opomba: Jamstva EFSD+ in nepovratna sredstva za tehnično pomoč se financirajo iz proračuna EU, preostale naložbe v okviru pobude Global Gateway pa naj bi podprle institucije za razvojno financiranje.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi skupnega sporočila [JOIN\(2021\) 30](#) o strategiji Global Gateway z dne 1. decembra 2021, str. 8.

⁴ Predlog proračuna EU za leto 2025, načrt prihodkov in odhodkov za leto 2025, [SEC\(2024\) 250](#) z dne 19. junija 2024, str. 63.

Druga finančna podpora EU partnerskim državam, krita s proračunskimi jamstvi

08 Poleg operacij proračunskega jamstva, sklenjenih v okviru EFSD+, se z jamstvom za zunanje delovanje krijejo tudi makrofinančna pomoč in posojila Euratom:

- o EU je med letom 2021 in junijem 2024 odobrila makrofinančno pomoč v obliki posojil v višini več kot 8,5 milijarde EUR. V *Prilogi II* je prikazana razčlenitev po državah upravičenkah in ustrezne zneske rezervacij. Komisija je leta 2024 predlagala dodatna posojila za Egipt (v višini do 4 milijarde EUR) in Jordanijo (500 milijonov EUR)⁵,
- o za obdobje 2021–2027 naj bi se z jamstvom za zunanje delovanje krila **posojila Euratom** partnerskim državam v sosedstvu EU v višini do 300 milijonov EU. Komisija pa je zadnje posojilo Euratom za obdobje 2014–2020 izplačala decembra 2021, od takrat pa niso bila sklenjena nobena nova posojila Euratom.

Področje uporabe tega mnenja

Področje uporabe

09 To mnenje temelji na členu 42(5) **uredbe NDICI – Globalna Evropa**, v skladu s katerim mora Komisija oceniti nekatere vidike jamstva za zunanje delovanje (glej **okvir 1**), tako pripravljeni oceni pa mora biti priloženo mnenje Evropskega računskega sodišča.

Okvir 1 – Ocena v skladu s členom 42(5) uredbe NDICI – Globalna Evropa

„**Komisija** v skladu s posebnimi določbami o poročanju iz finančne uredbe do 31. decembra 2024 in nato vsaka tri leta na podlagi zunanje ocene **oceni uporabo in delovanje jamstva za zunanje delovanje, zlasti njegov prispevek k skupnim ciljem, doseženim rezultatom in dodatnosti**. Komisija to poročilo o oceni predloži Evropskemu parlamentu in Svetu. Poročilo se **priloži mnenje Računskega sodišča**. Poročilo o oceni in mnenje Računskega sodišča se data na voljo javnosti.“

⁵ Predlog proračuna EU za leto 2025, 19.6.2024, **načrt prihodkov in odhodkov**, str. 67.

10 Komisija je 15. maja 2024 objavila naslednji sklop dokumentov:

- o poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o oceni instrumentov Evropske unije za zunanje financiranje za večletna finančna okvira za obdobji 2014–2020 in 2021–2027 ([COM\(2024\) 208](#)),
- o priložen delovni dokument služb Komisije [SWD\(2024\) 133](#) (v nadaljnjem besedilu: ocena),
- o zunanjo študijo (ki jo je opravil zunanji svetovalec), ki zajema:
 - [zbirno poročilo](#),
 - [priloge](#).

11 V oceni sta združeni: končna ocena številnih instrumentov za zunanje delovanje, ki so se uporabljali v večletnem finančnem okviru za obdobje 2014–2020, in vmesna ocena več instrumentov za zunanje delovanje, ki so bili vzpostavljeni v sedanjem večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027⁶. V delovnem dokumentu služb Komisije (SWD) je navedeno, da je ocena vključevala oceno jamstva za zunanje delovanje, kot je določeno v členu 42(5) [uredbe NDICI – Globalna Evropa](#).

12 Svet je 24. junija sprejel sklepe o oceni Komisije, v katerih je med drugim ugotovil, da „[z]animanjem pričakuje razpravo o mnenju Računskega sodišča o jamstvu za zunanje delovanje v skladu s členom 42(5) uredbe o NDICI – Globalna Evropa”⁷.

13 V tem mnenju sta ocenjeni celovitost in kakovost ocene, ki jo je pripravila Komisija. Mnenje temelji na pregledu sklopa dokumentov, ki so naštetih v odstavku **10**. Sestavljeno je, kot sledi:

- Sodišče je v razdelku „Specifične pripombe” preučilo, ali:
 - o bi bilo primerneje, da se jamstvo za zunanje delovanje ne bi obravnavalo kot del širše ocene instrumentov za zunanje delovanje, temveč v lastni ločeni oceni,

⁶ [NDICI – Globalna Evropa](#) (vključno z EFSD+/elementom jamstva za zunanje delovanje), [instrument za predpristopno pomoč III \(IPA III\)](#), [Evropski instrument za mednarodno sodelovanje na področju jedrske varnosti in Sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj](#), vključno z [Grenlandijo](#).

⁷ Točka 8(k) [sklepov Sveta](#) – Vmesna ocena instrumenta za zunanje financiranje NDICI – Globalna Evropa, ref.: 11343/24, 24.6.2024.

- je bila ocena jamstva za zunanje delovanje pripravljena v skladu z vsemi zahtevami iz člena 42(5) [uredbe NDICI – Globalna Evropa](#),
 - je Komisija ocenila najvišji znesek jamstva za zunanje delovanje, kot se zahteva v skladu s členom 42(4) [uredbe NDICI – Globalna Evropa](#),
 - je Komisija v oceni pravilno predstavila ugotovitve iz zunanje študije, ki je bila podlaga za oceno,
 - so bila v oceni ocenjena tudi druga merila, ki so bila za jamstvo za zunanje delovanje opredeljena v [uredbi NDICI – Globalna Evropa](#),
- dodatno k pregledu ocene je Sodišče v razdelku „Dodatne ugotovitve“ ocenilo, ali je Komisija izpolnila vse zahteve glede poročanja in transparentnosti, ki so bila določena za jamstvo za zunanje delovanje.

14 Sodišče je svojo analizo dopolnilo z ugotovitvami, pridobljenimi med posvetovanjem z generalnimi direktorati Komisije, in sicer GD za mednarodna partnerstva (GD INTPA), GD za sosedstvo in širitvena pogajanja (GD NEAR), GD za ekonomske in finančne zadeve (GD ECFIN) in GD za proračun (GD BUDG), ter z Generalnim sekretariatom Komisije. Sodišče se je posvetovalo tudi z Evropsko investicijsko banko, ki je glavni izvajalski partner EFSD+.

15 To mnenje sloni na vrsti prejšnjih publikacij Sodišča v zvezi s posojili, jamstvi in inovativnim financiranjem pomoči EU partnerskim državam (glej [Prilogo III](#)). Sodišče se sklicuje zlasti na svoje [mnenje 07/2020](#), ki je bilo pripravljeno na podlagi [poročila Komisije o izvajanju EFSD](#), objavljenega leta 2020 (glej [okvir 2](#)).

Okvir 2 – Mnenje 07/2020, priloženo poročilu Komisije o izvajanju EFSD

V tem mnenju je bilo med drugim ugotovljeno, da poslovni procesi EFSD še niso bili pregledani in da učinek finančnega vzvoda EFSD, naveden v poročilu o izvajanju, morda ni zanesljiv. Ugotovljeno je bilo tudi, da poročilo Komisije o izvajanju ni vsebovalo informacij o napredku pri doseganju ciljev, določenih kot minimalni delež financiranja iz jamstva EFSD, ki ga je treba nameniti podnebnim ukrepom, saj je bil sklad takrat še v zgodnji fazi izvajanja. Nadalje je bilo poudarjeno, da še vedno ni ocene jamstvenega sklada EFSD in da je treba izboljšati okvir EFSD za rezultate.

Omejitve mnenja Sodišča

16 To mnenje ni ponovna ocena Komisije. V njem nista obravnavana ne instrument za Ukrajino ne instrument za Zahodni Balkan, saj slednja nista del jamstva za zunanje delovanje in sta bila ustanovljena šele po tem, ko je bila ocena že zaključena. Sicer pa je Sodišče vzpostavitev teh dveh instrumentov v svojih mnenjih že obravnavalo⁸.

17 Ker v oceni, ki jo je pripravila Komisija, niso bili zajeti vsi vidiki, potrebni za ocenitev jamstva za zunanje delovanje (glej odstavke **25–45**), Sodišče ni moglo pripraviti opazanj o vsakem posameznem vidiku, opredeljenem v členu 42(5) [uredbe NDICI – Globalna Evropa](#).

⁸ [Mnenje 03/2023](#) o instrumentu za Ukrajino in [Mnenje 01/2024](#) o instrumentu za Zahodni Balkan.

Specifične pripombe

Ocena jamstva za zunanje delovanje je del širše ocene instrumentov za zunanje delovanje

Skupna ocena več instrumentov

18 Ocena Komisije ima obsežen obseg uporabe, in sicer zato, ker se je Komisija odločila, da bo pripravila eno samo oceno, v kateri bo zajetih več finančnih instrumentov (glej odstavek [11](#)). Komisija je razloge za pripravo enotne ocene sicer pojasnila⁹, vendar se ta pristop razlikuje od prakse v preteklosti. Komisija je na primer leta 2017 objavila deset ločenih ocen za posamezne instrumente za zunanje delovanje.

19 Jamstvo za zunanje delovanje je nov instrument, ki obsega znatna finančna sredstva, zato bi bilo ustrezneje, če bi bil ocenjen ločeno. Tako bi se tudi bolje upoštevalo to, da je zahteva po oceni jamstva za zunanje delovanje določena v ločenem odstavku člena 42 [uredbe NDICI – Globalna Evropa](#), v kateri so za jamstvo za zunanje delovanje določena specifična ocenjevalna merila. Ker je treba oceno jamstva za zunanje delovanje ponoviti vsaka tri leta, bi bila namenska ocena koristna tudi zato, ker bi služila kot podlaga za ocene v prihodnosti.

Predložitev ocene, ki jo je pripravila Komisija, Evropskemu računskemu sodišču

20 Komisija je oceno objavila 15. maja 2024, Svet pa je sklepe o oceni sprejel 24. junija 2024 (glej odstavka [10](#) in [12](#)). Vendar je v členu 42(5) izrecno navedeno, da se oceni Komisije „[priloži](#) mnenje Računskega sodišča” (poudarek dodan). Zato bi bilo bolje, če bi bila ocena Komisije objavljena hkrati z mnenjem Sodišča.

⁹ [SWD\(2024\) 133](#), Ocena instrumentov Evropske unije za zunanje financiranje za večletna finančna okvira za obdobji 2014–2020 in 2021–2027, str. 9.

Omejitve ocene

21 Komisija je postopek ocenjevanja označila za celovit in zapisala, da so bili dokazi ocenjeni kot trdni¹⁰. Vendar je priznala, da je imela zunanja študija¹¹ več omejitev, zaradi katerih je bila ocena jamstva za zunanje delovanje težavna.

- (1) Ocena je bila osredotočena na poenostavljeno sestavo instrumentov za zunanje delovanje za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027. To je pomenilo, da podatki na ravni projektov v oceni niso bili podrobno obravnavani.
- (2) EFSD+ je v zgodnji fazi izvajanja (kot olajševalni element je v oceni navedeno, da je temeljila na izkušnjah, pridobljenih pri prejšnjem EFSD).
- (3) Ker je izvajanje EFSD+ dolgotrajno, je njegovo dodano vrednost težko oceniti.
- (4) Prezgodaj je še, da bi lahko sprejeli zaključke o učinkih in rezultatih EFSD+.
- (5) Ker so bili cilji zastavljeni široko in so se instrumenti za zunanje financiranje izvajali v številnih državah, je podatke težko združevati in jih primerjati.
- (6) Podpora EU je le eden od dejavnikov, s katerimi se prispeva k doseženim rezultatom.

22 Tudi v zunanji študiji je bilo zapisano, da je ocenjevalna ekipa izvajanje EFSD+ lahko ocenila le delno¹². V zunanji študiji je bilo zajeto samo obdobje do 31. decembra 2022¹³, kar pomeni, da opisuje stanje skoraj 18 mesecev pred objavo ocene.

Negativno mnenje Odbora za regulativni nadzor

23 Odbor za regulativni nadzor je pristojen za zagotavljanje kakovosti pri izbranih ocenah. O osnutku ocene, ki jo je opravila Komisija, je izdal negativno mnenje, tako kot še za 11 od 44 ocen, ki so mu bile predložene v pregled med letoma 2020 in 2024¹⁴.

¹⁰ SWD(2024) 133, str. 77 in 78.

¹¹ Prav tam.

¹² Zunanja študija, zvezek I, str. 10.

¹³ SWD(2024) 133, str. 4.

¹⁴ Letno poročilo Odbora za regulativni nadzor za leto 2023, tabela 1, marec 2024.

Vendar je v tem primeru zaključil, da ima predloženi osnutek ocene bistvene pomanjkljivosti¹⁵, in priporočil, da se pojasni kar 12 vidikov ocene.

24 Ponovna predložitev ocene Odboru za drugo mnenje ni obvezna. Komisija se je odločila, da bo priporočila Odbora obravnavala neposredno v objavljeni različici ocene. Pojasnila je, kako je bilo posamezno priporočilo upoštevano v končni različici ocene¹⁶. Generalni sekretariat Komisije, ki Odboru nudi podporo, je pojasnil, da je bila končna ocena odobrena v okviru standardnega posvetovanja med službami v Komisiji. Sodišče je kljub temu v zvezi z jamstvom za zunanje delovanje ugotovilo, da nekatera priporočila, kot so ocena uspešnosti¹⁷ ter predstavitev uporabe in zanesljivosti dokazov, uporabljenih za oceno¹⁸, niso bila izčrpno upoštevana (glej tudi odstavke **26–34**).

Ocena jamstva za zunanje delovanje, ki jo je pripravila Komisija, je nepopolna

25 V skladu s členom 42(5) [uredbe o NDICI – Globalna Evropa](#) mora Komisija oceniti uporabo in delovanje jamstva za zunanje delovanje, „zlasti njegov prispevek k skupnim ciljem, doseženim rezultatom in dodatnosti“. Ta merila za ocenjevanje se razlikujejo od smernic Komisije za boljše pravno urejanje, v katerih je navedeno, da morajo biti ocene osredotočene na uspešnost, učinkovitost, ustreznost, skladnost in dodano vrednost EU¹⁹. V oceni so zahteve iz člena 42(5) sicer izrecno omenjene, vendar niso zadostno upoštewane.

„Prispevek k skupnim ciljem“ ni zadostno obravnavan

26 V oceni ni zadostno obravnavano merilo „prispevek k splošnim ciljem“, določeno v uredbi NDICI – Globalna Evropa. Ta pomanjkljivost je opisana in potrjeno je, da je prezgodaj, da bi se sprejeli zanesljivi zaključki o učinkih in rezultatih EFSD+²⁰ (glej tudi

¹⁵ Mnenje Odbora za regulativni nadzor, ref.: Ares(2024)1186811, 16.2.2024.

¹⁶ SWD(2024) 133, str. 73–76.

¹⁷ Mnenje Odbora za regulativni nadzor, priporočilo 4 o doseganju ciljev in priporočilo 5 o vrednotenju izločkov, rezultatov in učinkov.

¹⁸ Prav tam, priporočili 3 in 10.

¹⁹ SWD(2021) 305, *Better Regulation Guidelines*, 3.11.2021.

²⁰ SWD(2024) 133, str. 78.

odstavek **21(4)**). Hkrati pa je v oceni navedeno, da se z vsemi načini izvajanja, nepovratnimi sredstvi, proračunsko podporo ter mešanim financiranjem ali proračunskimi jamstvi v okviru EFSD+ prispeva k doseganju ciljev in ciljnih vrednosti NDICI – Globalna Evropa²¹. V nadaljevanju je nato naveden zaključek, da je Komisija z uporabo jamstva za zunanje delovanje in EFSD+ na dobri poti k prispevanju k splošnim ciljem²². Ta trditev temelji na povratnih informacijah držav članic in institucij za razvojno financiranje in ne na oceni dejanskega prispevka EFSD+.

27 V oceni prav tako ni navedeno, ali se je z EFSD+ prispevalo k ciljem, ki so bili posebej opredeljeni za ta sklad²³, kot je „obravnavanje temeljnih vzrokov“ nedovoljenih migracij, niti koliko se je s skladom prispevalo k doseganju ciljev trajnostnega razvoja ter ali je pripomogel k blaženju podnebnih sprememb. Sodišče je v svojem mnenju iz leta 2020 poudarilo, da teh informacij v oceni prejšnjega EFSD ni bilo²⁴. V sedanji oceni je navedeno, da ta zajema tudi EFSD²⁵, vendar ne vsebuje nobenih informacij o prispevku EFSD k omenjenim ciljem.

Ni informacij o doseženih rezultatih in smotrnosti delovanja

28 V oceni ni informacij o doseženih rezultatih. Ta pomanjkljivost je opisana (glej odstavek **21(2)**), pri čemer je pojasnjeno, da je bil EFSD+ ob ocenjevanju še v zgodnji fazi izvajanja. Vendar za oceno niso bile uporabljene vse informacije, ki so bile v času, ko je Komisija pripravljala oceno, javno dostopne.

29 Kot protiutež za pomanjkanje dokazov v zvezi z EFSD+ je v oceni navedeno, da analiza sloni na izkušnjah, pridobljenih v zvezi s predhodnim naložbenim okvirom (EFSD). Vendar tudi informacij o rezultatih, doseženih s prejšnjim EFSD, ni v oceni.

30 Ocena ne vsebuje informacij o dejanski smotrnosti delovanja EFSD+. Opisano je sicer stanje posameznih naložbenih oken²⁶, vendar so navedeni le zneski sklenjenih sporazumov o jamstvu. Zneski sklenjenih naložbenih operacij ali zneski, ki so bili

²¹ Prav tam, str. 38.

²² Prav tam, str. 60.

²³ Člen 31(2) uredbe NDICI – Globalna Evropa.

²⁴ Mnenje Sodišča 07/2020, priloženo poročilu Komisije o izvajanju EFSD, odstavek 32.

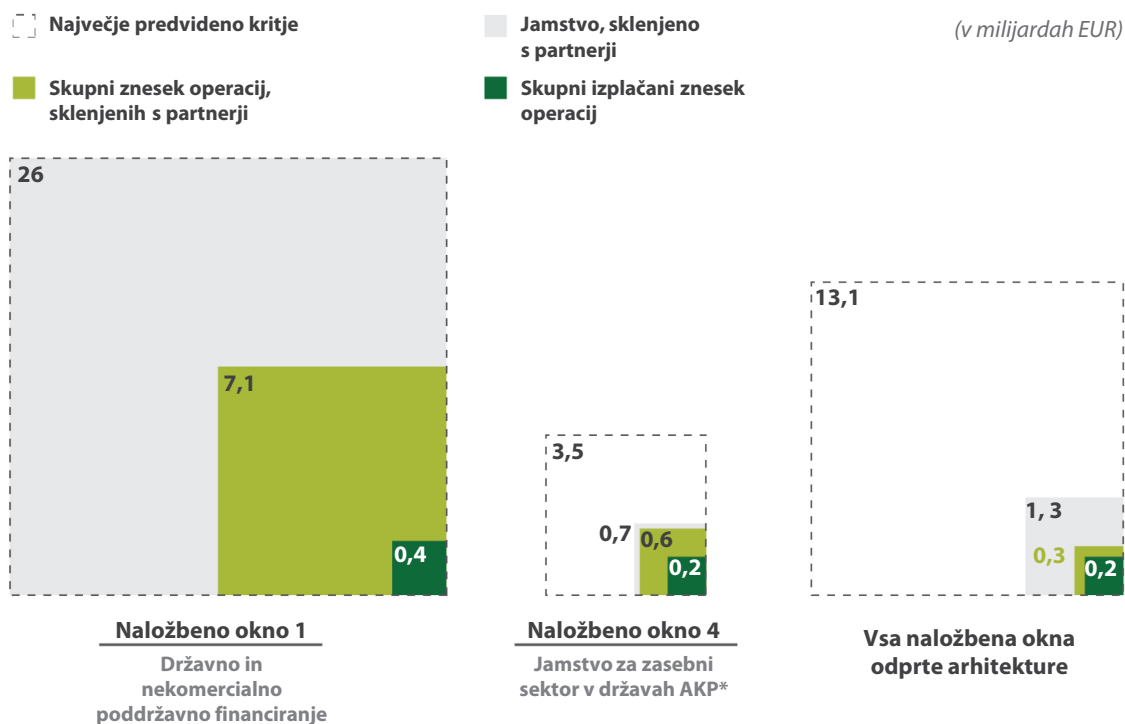
²⁵ SWD(2024) 133, str. 77.

²⁶ SWD(2024) 133, str. 28.

izplačani, niso navedeni, kar je škoda, saj so bili junija 2023²⁷ – pred objavo ocene – podatki za naložbeni okni 1 in 4 na voljo.

31 Ker ni informacij o smotrnosti delovanja, je Sodišče analiziralo najnovejše javno dostopne podatke²⁸. Komisija je do konca leta 2023 sklenila sporazume o jamstvu v skupni vrednosti okoli 28 milijard EUR, kar pomeni 70 % skupne jamstvene zmogljivosti, predvidene za EFSD+. Vendar je na [sliki 4](#) prikazano, da so sodelujoče institucije za razvojno financiranje do konca leta 2023 sklenile naložbene operacije v višini okoli 7,9 milijarde EUR, kar pomeni 20 % skupne jamstvene zmogljivosti, predvidene za EFSD+. To pomeni tudi, da je bil napredek v različnih naloženih oknih neenakomeren.

Slika 4 – Smotrnost delovanja EFSD+ na dan 31. decembra 2023

Opomba: Za naložbeno okno 1 je bil sklenjen sporazum o jamstvu v višini največjega predvidenega kritja.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi predloga proračuna EU za leto 2025, [delovni dokument XI](#) o proračunskih jamstvih, skupnem skladu za rezervacije in pogojnih obveznostih, str. 78.

²⁷ Predlog proračuna EU za leto 2024, delovni dokument XI, 7.6.2023, p. 76.

²⁸ Predlog proračuna EU za leto 2025, delovni dokument XI, str. 78.

32 Pri naložbenem oknu 1, za katerega sta Komisija in EIB sklenili sporazum o jamstvu 29. aprila 2022, je viden največji napredek. V poročilu Komisije o proračunskih jamstvih²⁹ je navedeno, da je vrednost operacij, sklenjenih v okviru naložbenega okna 1, znašala več kot 7 milijard EUR. Vendar v poročilu ni omenjeno, da je bila tretjina teh operacij sklenjenih že pred sklenitvijo sporazuma o jamstvu. Med letoma 2019 in 2021 je svet direktorjev EIB sklenil ali odobril 37 operacij v vrednosti več kot 2,3 milijarde EUR³⁰. Te so bile pozneje prenesene v jamstvo EFSD+.

33 V okviru naložbenega okna 4 so bile sklenjene operacije v vrednosti 554 milijonov EUR V času priprave tega mnenja so še potekala pogajanja o sporazumu o jamstvu za naložbeno okno 2, pogajanja za naložbeno okno 3 pa se še niso začela (za strukturo vseh naložbenih oken glej [sliko 2](#) zgoraj). Komisija je do konca leta 2023 v okviru odprte arhitekture sklenila deset sporazumov o jamstvu v skupni vrednosti približno 1,3 milijarde EUR, kar je le približno 10 % zneska, predvidenega za celotno odprto arhitekturo. Opozoriti je treba, da je v uredbi o NDICI – Globalna Evropa kot rok, do katerega mora Komisija skleniti vse sporazume o jamstvu EFSD+, določen konec leta 2027³¹. Sodišče je že leta 2020 opozorilo na to, da se prejšnji EFDS izvaja prepočasi³².

34 V zvezi s tem je Komisija pojasnila, da se lahko pogajanja za sklenitev sporazumov o jamstvu začnejo šele po zaključku načrtovanja programov v instrumentu NDICI – Globalna Evropa (glej odstavke [57–59](#)). Komisija si je na začetku najbolj prizadevala za sklenitev sporazuma o jamstvu z EIB za naložbeno okno 1, saj je ta največji. Temu so sledila pogajanja za sporazume v okviru odprte arhitekture. Komisija navaja, da so pogajanja v letih 2023 in 2024 potekala hitreje.

Malo informacij o dodatnosti

35 V členu 2(10) [uredbe o NDICI – Globalna Evropa](#) je določena natančna opredelitev „dodatnosti“ (glej [okvir 3](#)), ki je ena od ključnih zahtev v zvezi z ocenjevanjem v skladu s členom 42(5) iste uredbe.

²⁹ Predlog proračuna EU za leto 2025, [delovni dokument XI](#), str. 78.

³⁰ Sporazum o jamstvu EFSD+ za namensko naložbeno okno 1, 29.4.2022, Program 5 – Sveženj za infrastrukturo in prehodne operacije, str. 64–66.

³¹ Člen 31(4) [uredbe NDICI – Globalna Evropa](#).

³² Mnenje Sodišča 07/2020, odstavek 34 in 66.

Okvir 3 – Zahteve glede dodatnosti

- (1) Pričakuje se, da se bo s podporo jamstva za zunanje delovanje v okviru EFSD+ prispevalo k trajnostnemu razvoju z operacijami, ki brez tega jamstva ne bi bile mogoče ali s katerimi se lahko dosežejo bistveno boljši rezultati, kot bi jih bilo mogoče doseči sicer.
- (2) Načelo dodatnosti pomeni tudi, da se z operacijami, ki se podpirajo z jamstvom za zunanje delovanje, privabi financiranje iz zasebnega sektorja in popravi nedelovanje trga ali neoptimalne razmere za naložbe. Poleg tega se pričakuje, da bodo te operacije pripomogle k izboljšanju kakovosti, trajnosti, učinka ali obsega naložbe.
- (3) To načelo pomeni tudi, da operacije jamstva za zunanje delovanje ne smejo nadomeščati podpore države članice, zasebnega financiranja ali drugih finančnih intervencij EU ali mednarodnih organizacij. Prav tako je prepovedano izpodrivanje drugih javnih ali zasebnih naložb, razen če je to upravičeno v skladu s cilji in načeli uredbe NDICI – Globalna Evropa.
- (4) Pričakuje se, da imajo projekti, ki se podpirajo z jamstvom za zunanje delovanje, višji profil tveganja kot portfelji, v katere bi upravičene institucije za razvojno financiranje vlagale na podlagi svojih običajnih naložbenih politik.

Mobilizacija dodatnih naložb

36 V oceni je le malo informacij o zmogljivosti EFSD+ za mobilizacijo dodatnih naložb. Navedeno je, da je ocena pomanjkljiva, kar zadeva ocenjevanje dodane vrednosti EFSD+ (glej odstavek **21(3)**). V oceni je ocenjena le dodana vrednost za okno odprte arhitekture, ki je opredeljeno v smislu mobilizacije dodatnih finančnih sredstev in strokovnega znanja številnih večstranskih finančnih institucij in institucij za razvojno financiranje. V oceni je ugotovljeno, da je dodana vrednost naložbenega okna odprte arhitekture razvidna iz velikega presežka prijav na prvi razpis za zbiranje predlogov v oknu odprte arhitekture EFSD+³³. Vendar v oceni ni pojasnjeno, koliko je jamstvo za zunanje delovanje pripomoglo k mobilizaciji dodatnih naložb in ali bi bilo isto mogoče doseči brez tega jamstva.

Privabljanje sredstev zasebnega sektorja

37 V oceni je le malo informacij v zvezi s privabljanjem naložb zasebnega sektorja in zmožnostjo EFSD+ za pritegnitev naložb iz drugih virov. V oceni je navedeno, da EFSD+ omogoča uporabo omejenih javnih finančnih sredstev EU za privabljanje drugih javnih

³³ SWD(2024) 133, str. 60.

in zasebnih naložb³⁴. Vendar je ta navedba v nasprotju z enim od drugih razdelkov v oceni, v katerem je navedeno, da je prezgodaj za oceno zmogljivost EFSD+ za privabljanje naložb zasebnega sektorja v velikem obsegu, saj je proces izvajanja finančnih instrumentov dolgotrajen³⁵. To je sicer morda res, vendar se v oceni ni niti poskušalo oceniti, koliko naložb iz zasebnega sektorja naj bi se z EFSD+ na koncu privabilo.

38 Nasprotno pa je Komisija v nedavni oceni [programa InvestEU](#), s katerim se zagotavljajo jamstva v EU, ocenila učinek finančnega vzvoda in multiplikacijski učinek³⁶, ki sta dva od ključnih kazalnikov smotrnosti programa. Enako kot EFSD+ je bil program InvestEU vzpostavljen leta 2021, vendar je v primerjavi z EFSD+ njegovo delovanje omejeno na manj trgov, ki so tudi manj zahtevni.

39 Sodišče ugotavlja tudi, da Komisija, ko je predlagala vzpostavitev EFSD+ leta 2018, ni opredelila pričakovanega učinka finančnega vzvoda. Prispevki iz drugih virov niso bili ocenjeni niti v predlogu za vzpostavitev uredbe NDICI – Globalna Evropa³⁷ niti v predlogu priloženi oceni učinka³⁸. Komisija je pozneje, leta 2021, v sporočilu o strategiji Global Gateway navedla, da je cilj z jamstvi EFSD+ privabiti naložbe v skupni višini do 135 milijard EUR³⁹ (glej [sliko 3](#)). To je približno 3,5-kratnik jamstvene zmogljivosti EFSD+ v višini 39,1 milijarde EUR. Vendar Komisija zaradi zapletenosti in raznolikosti trgov, na katerih EFSD+ deluje, in različnih instrumentov, ki se uporabljajo – od državnih posojil v podsaharski Afriki do operacij zasebnega sektorja v sosedstvu EU – za EFSD+ kot celoto ni določila specifične ciljne vrednosti. Komisija je pojasnila, da se učinek finančnega vzvoda oceni med postopkom odobritve za vsako posamezno naložbeno operacijo.

40 V zvezi s tem je v oceni navedeno: „Zaradi učinka finančnega vzvoda, ki naj bi jih imela jamstva, in prispevkov mešanega financiranja se ocenjuje, da bi se lahko z EFSD+ v obdobju 2021–2027 mobiliziralo več kot pol bilijona eurov naložb, večinoma iz

³⁴ [Prav tam](#), str. 42.

³⁵ [Prav tam](#), str. 60.

³⁶ [SWD\(2024\) 228](#), Vmesna ocena InvestEU, 30.9.2024, str. 36, 37 in 61.

³⁷ Predlog o vzpostavitvi instrumenta NDICI – Globalna Evropa, [COM\(2018\) 460](#) z dne 14. junija 2018.

³⁸ *Impact assessment accompanying the proposal for establishing the NDICI-Global Europe*, [SWD\(2018\) 337](#) z dne 14. junija 2018.

³⁹ Skupno sporočilo [JOIN\(2021\) 30](#) o strategiji Global Gateway z dne 1. decembra 2021, str. 9.

zasebnega sektorja⁴⁰." Ta ocena je precej višja od zneska 135 milijard EUR, ki ga je Komisija leta 2021 določila za strategijo Global Gateway. Po mnenju Komisije je ta razlika nastala predvsem zaradi tega, ker v znesek 135 milijard EUR niso bili vključeni prispevki mešanega financiranja. Poleg tega bi morala Komisija učinek finančnega vzvoda izmeriti v skladu z mednarodnimi pravili in praksami, kot je metodologija Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj⁴¹. V oceni ni navedeno, ali je to storila. Ker ni podrobnosti o tem, kako Komisija meri učinek finančnega vzvoda, Sodišče ne more presoditi, ali so ocenjeni zneski, navedeni v oceni, realistični.

41 Ocena prav tako ne vključuje informacij o zasebnih sredstvih, ki so bila mobilizirana v okviru prejšnjega EFSD, kar je škoda, saj je v oceni navedeno, da je obravnavan tudi EFSD, informacije pa so bile v času priprave ocene na voljo⁴².

Nadomestitev podpore iz drugih virov

42 V oceni ni informacij o tem, ali se za sklad EFSD+ zagotavlja, da operacije „ne nadomestijo podpore države članice, zasebnih sredstev ali drugega finančnega posredovanja Unije ali mednarodnega finančnega posredovanja, preprečujejo pa tudi izrinjanje drugih javnih ali zasebnih naložb“, kot se zahteva v skladu z opredelitvijo dodatnosti⁴³.

Projekti z višjim profilom tveganja

43 V oceni ni bilo ocenjeno, ali je profil tveganja operacij, ki se podpirajo z jamstvom za zunanje delovanje, višji kot pri portfeljih, v katere bi upravičene institucije za razvojno financiranje vlagale „v okviru svojih običajnih naložbenih politik“⁴⁴. V oceni je sicer na splošno poudarjen potencial sklada EFSD+ za zmanjšanje tveganja pri naložbenih operacijah⁴⁵, vendar je priznано tudi, da upravičene institucije za razvojno financiranje nimajo velike naklonjenosti tveganju v nestabilnih/manj razvitih državah⁴⁶.

⁴⁰ SWD(2024) 133, str. 28.

⁴¹ Uvodna izjava 65 uredbe NDICI – Globalna Evropa.

⁴² Predlog proračuna EU za leto 2025, delovni dokument XI, str. 46.

⁴³ Člen 2(10) uredbe NDICI – Globalna Evropa.

⁴⁴ Prav tam.

⁴⁵ SWD(2024) 133, str. 60.

⁴⁶ Prav tam, str. 124.

44 Glede ocene tveganja so v oceni izpostavljene težave v zvezi z določanjem cen jamstev. V sporazumih o jamstvu so določene provizije, ki jih morajo plačati institucije za razvojno financiranje. Provizije morajo biti skladne s stopnjo tveganja, ki se krije s proračunom EU. Komisija je v skladu s finančno uredbo⁴⁷ uporabila spodbude za specifične politike, s katerimi naj bi se institucije za financiranje razvoja spodbujale k naložbam v posebej težavna okolja, kot so nestabilne države in države, ki so jih prizadeli konflikti. Za naložbeno okno 1 iz sklopa namenskih naložbenih oken za EIB, ki vključujejo javne naložbe, Komisija ne zaračunava pristojbin. Za jamstva „odprte arhitekture“ se provizije plačujejo po stopnji, ki se spreminja glede na profil tveganja njihovih portfeljev, in znaša od 0,2 % do 4 %.

45 V oceni so omenjeni pomisleki institucij za razvojno financiranje glede modela za določitev cen: „V zvezi z določitvijo cen in tveganjem institucije za razvojno financiranje pozivajo k večji transparentnosti, tudi z dostopom do simulacijskega modela za določitev cen.“⁴⁸ Med razgovorom so uslužbenci EIB pojasnili, da tudi majhna provizija, ki se uporabi za jamstva, na koncu pomeni stroške za finančne posrednike in končne upravičence. Plačati jo je treba poleg pristojbine, ki jo institucije za financiranje razvoja nato prištejejo k ceni, ki jo je določila Komisija. Zaradi tega je lahko neka naložbena operacija manj konkurenčna.

Najvišji znesek jamstva ni bil ocenjen

46 Poleg zahtev glede ocenjevanja iz člena 42(5) je bila v [uredbi o NDICI – Globalna Evropa](#) določena tudi zahteva, da mora Komisija oceniti „najvišji znesek jamstva za zunanje delovanje“⁴⁹. Skupna zgornja meja kritja iz jamstva za zunanje delovanje je določena na 53,5 milijarde⁵⁰ EUR, od tega lahko rezervacije iz proračuna EU znašajo do 10 milijard EUR⁵¹. Pod določenimi pogoji lahko Komisija te zgornje meje spremeni. Rezervacije se plačajo iz proračunskih odobritev iz geografskih programov v okviru uredbe NDICI – Globalna Evropa, skupaj z odobritvami iz instrumenta za predpristopno pomoč III in instrumenta za mednarodno sodelovanje na področju jedrske varnosti. Te odobritve se prerazporedijo v namenski oddelek „skupnega sklada za rezervacije“, ki je

⁴⁷ Člen 209(2)(g) [Uredbe 2018/1046](#) (finančna uredba). Opomba: Evropski parlament in Svet sta 23. septembra 2024 sprejela [prenovljeno Uredbo 2024/2509](#).

⁴⁸ [SWD\(2024\) 133](#), str. 125.

⁴⁹ Člen 42(4) [uredbe NDICI – Globalna Evropa](#).

⁵⁰ [Prav tam](#), člen 31(4).

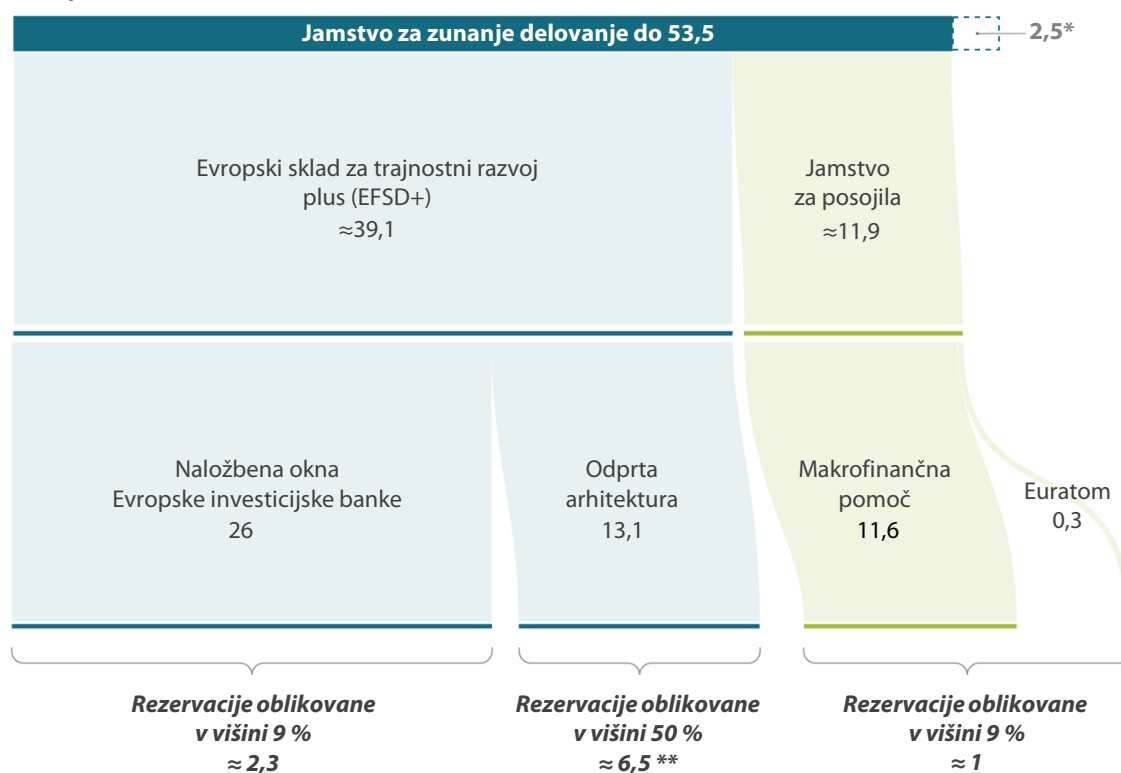
⁵¹ [Prav tam](#), člen 31(5).

vzpostavljen v okviru proračuna EU. Skupni sklad za rezervacije vsebuje rezervacije za kritje finančnih obveznosti, ki izhajajo iz finančnih instrumentov, proračunskih jamstev ali finančne pomoči, ki se da na voljo iz proračuna EU⁵².

47 Dejanska jamstvena zmogljivost jamstva za zunanje delovanje je odvisna od stopnje rezervacij, ki se uporabi za njegove sestavne dele. Ta stopnja je bila v začetku določena v razponu od 9 % za državne (in poddržavne) operacije do 50 % za bolj tvegane operacije, ki vključujejo zasebni sektor (glej [sliko 5](#)).

Slika 5 – Oblikovanje rezervacij za jamstvo za zunanje delovanje

(v milijardah EUR)

Opomba:

* Z jamstvom za zunanje delovanje se lahko krijejo naložbene operacije do teoretičnega najvišjega zneska v višini 53,5 milijarde EUR. Dejanska jamstvena zmogljivost znaša okoli 51 milijard EUR.

** Namensko naložbeno okno 4 za EIB „jamstvo za zasebni sektor v državah AKP“ se le delno financira z jamstvom za zunanje delovanje: jamstvo v višini 500 milijonov EUR se krije iz odprte arhitekture, oblikovane so rezervacije v višini 50 %. To naložbeno okno se večinoma financira iz vrnjenih sredstev iz predhodnega Sklada za spodbujanje naložb v državah AKP.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi predloga proračuna EU za leto 2025, [delovnega dokumenta XI](#) o proračunskih jamstvih, skupnem skladu za rezervacije in pogojnih obveznostih, str. 72.

⁵² Člen 212 finančne uredbe.

48 V oceni ni bila ocenjena največja jamstvena zmogljivost, kot se zahteva v skladu s členom 42(4) uredbe NDICI – Globalna Evropa. Edina ocenjevalna trditev v zvezi s tem je bila, da „zelo velik interes [institucij za razvojno financiranje] za koriščenje jamstva EU kaže na to, da je najvišji znesek, določen v uredbi NDICI – Globalna Evropa, relevanten“⁵³. Vendar v oceni ni bilo ocenjeno, ali je najvišji znesek ustrezen za to, da se z jamstvom za zunanje delovanje dosežejo cilji uredbe NDICI – Globalna Evropa.

49 V oceni tudi ni bilo ocenjeno, ali je bila okvirna razdelitev rezervacij med komponente jamstva za zunanje delovanje (jamstvo EFSD+, posojila makrofinančne pomoči in posojila Euratom) ustrezna. Ker take ocene ni, niso navedene možne posledice, ki bi jih lahko imelo posojilo EIB v višini 100 milijonov EUR za Ukrajino, odobreno leta 2023 (glej odstavke **50–52**), in nedavno predlagana posojila makrofinančne pomoči drugim partnerskim državam (glej odstavek **53**) na celotno jamstveno zmogljivost jamstva za zunanje delovanje.

Oblikovanje rezervacij za posojila Evropske investicijske banke Ukrajini

50 EU zaradi ruske vojne proti Ukrajini še naprej podpira Ukrajino prek različnih kanalov⁵⁴, med drugim z nedavno sklenjenim sporazumom o jamstvu EFSD+⁵⁵.

51 Junija 2023 se je Komisija odločila, da bo del jamstva za zunanje delovanje uporabila za kritje novega posojila EIB Ukrajini v vrednosti 100 milijonov EUR⁵⁶. Glede na to, da so tozadevna tveganja velika, so bile za ta posojila oblikovane rezervacije v višini 70 %⁵⁷. Taka stopnja rezervacij je skladna s predhodno odločitvijo, da je treba

⁵³ SWD(2024) 133, str. 59 in 60.

⁵⁴ Spletišče Komisije [Pomoč EU Ukrajini](#).

⁵⁵ Program za boljšo prihodnost, sklenjen decembra 2023 z Mednarodno finančno korporacijo (najvišje jamstvo v višini 90 milijonov EUR).

⁵⁶ [Sporočilo EIB za javnost, New EU contribution for EIB's Ukraine support package to enable new lending of €100 million](#), 13.6.2023.

⁵⁷ Poročilo Komisije o finančnih instrumentih, proračunskih jamstvih, finančni pomoči in pogojnih obveznostih, [COM\(2023\) 683](#) z dne 23. oktobra 2023, str. 14 in 15.

okrepiti rezervacije za posojila Ukrajini⁵⁸. Vendar je hkrati višja od zgornje meje 50 %, ki je bila v začetku predvidena za jamstvo za zunanje delovanje⁵⁹.

52 Čeprav Sodišče ne dvomi o izredni naravi tega posojila EIB za Ukrajino, je treba opozoriti, da so se zaradi povečanih rezervacij za to posojilo zmanjšale razpoložljive rezervacije za naložbeno okno 1. Tako se je kritje jamstva, ki je bilo na voljo za to naložbeno okno, zmanjšalo za 689 milijonov EUR (s 26 725 milijonov EUR na podlagi sklenjenega sporazuma o jamstvu na sedanji znesek 26 036 milijonov EUR). Na podoben način se je pričakovana največja jamstvena zmogljivost za celotno jamstvo za zunanje delovanje zmanjšala na sedanjih 51 036 milijonov EUR⁶⁰ (s teoretičnim najvišjim zneskom 53 449 milijonov EUR). Komisija v oceni tega zmanjšanja ne omenja.

Oblikovanje rezervacij za makrofinančno pomoč

53 Komisija je v začetku določila zgornjo mejo za oblikovanje rezervacij za posojila makrofinančne pomoči v višini 1,05 milijarde EUR. V začetku leta 2024 je predlagala dodatni posojili makrofinančne pomoči v višini 4 milijarde EUR za Egipt in 500 milijonov EUR za Jordanijo (za pregled posojil makrofinančne pomoči glej *Prilogo II*). Če bi bili ti posojili odobreni, bi skupni znesek, namenjen za oblikovanje rezervacij, znašal 947 milijonov EUR, kar je blizu okvirni zgornji meji 1,05 milijarde EUR.

54 Tako bi na voljo ostali še 103 milijoni EUR do zgornje meje za oblikovanje rezervacij. Na podlagi tega Sodišče ocenjuje, da bi EU lahko za nova posojila makrofinančne pomoči ponudila samo znesek do 1,1 milijarde EUR, če bi bila potrebna pred koncem leta 2027. GD ECFIN je pojasnil, da bi Komisija v takem primeru ponovno pregledala okvirno zgornjo mejo za makrofinančno pomoč. Vendar bi se tako zmanjšale rezervacije, ki so na voljo za EFSD+, razen če bi se Komisija odločila spremeniti skupno zgornjo mejo rezervacij za jamstvo za zunanje delovanje.

⁵⁸ [Sklep \(EU\) 2022/1628](#) o zagotavljanju izredne makrofinančne pomoči Ukrajini z okrepitvijo skupnega sklada za rezervacije z jamstvi držav članic in posebnimi rezervacijami za nekatere finančne obveznosti v zvezi z Ukrajino, 20.9.2022, uvodna izjava 24 in člen 12.

⁵⁹ Člen 31(5) [uredbe NDICI – Globalna Evropa](#).

⁶⁰ [COM\(2023\) 683](#) z dne 23. oktobra 2023, str. 14 in 15.

Nekatere ugotovitve zunanje študije v oceni Komisije niso bile dovolj upoštevane

55 V zunanji študiji so številne točke, ki v oceno niso bile vključene. Tudi glavni zaključki študije in ocene so različni. Zaključek ocene, ki jo je pripravila Komisija, je večinoma pozitiven, saj je navedeno, da je EFSD+ že „dokazal svoj spodbujevalni učinek pri pridobivanju dodatnega financiranja in strokovnega znanja, ki prispevata k trajnostnemu razvoju in rasti (...).“⁶¹ Uslužbenci EIB, s katerimi je Sodišče opravilo razgovore, so se s to in drugimi sklepnimi pripombami iz ocene strinjali. Nasprotno pa so v zaključku v zunanji študiji poudarjene težave, s katerimi se srečuje EFSD+, kot so: nenehni tehnični problemi, nezadostna zmogljivost delegacij EU za obravnavanje jamstvenih operacij, izguba prepoznavnosti EU ali težave pri uporabi jamstev v nestabilnih in najmanj razvitih državah⁶².

56 Tudi ugotovitve, ki so relevantne za oceno jamstva za zunanje delovanje, kot je predvideno v uredbi NDICI – Globalna Evropa, niso jasno navedene v oceni. V zunanji študiji so predlagani „možni nadaljnji ukrepi“⁶³ (povzeti v nadaljevanju) za izboljšanje delovanja EFSD+. Iz ocene ni mogoče dovolj jasno razbrati, ali namerava Komisija te predloge upoštevati.

- (1) Okrepitev zmogljivosti delegacij EU.
- (2) EFSD+ mora biti bolje vključen pri načrtovanju geografskih programov.
- (3) Krepitev sodelovanja z uradom OLAF.
- (4) Boljše usklajevanje z deležniki, vključno s civilno družbo.
- (5) Spodbujanje naložb na območjih, ki niso zanimiva za banke.
- (6) Večja uporaba „mešanega financiranja“ (nepovratna sredstva) v nestabilnih državah, v katerih razmere niso primerne za uporabo jamstev.

⁶¹ SWD(2024) 133, str. 68.

⁶² Zunanja študija, zvezek I, [zbirno poročilo](#), zaključek 5, str. 64 in 65.

⁶³ Zunanja študija, zvezek I, [zbirno poročilo](#), zaključek 5, str. 65.

Načrtovanje programov in zmogljivost delegacij EU

57 Med zgoraj navedenimi „nadaljnji ukrepi“ želi Sodišče posebej poudariti točko 2 o načrtovanju geografskih programov, saj se ta nanaša neposredno na uporabo sredstev EFSD+. V zunanji študiji so poudarjene težave, ki so se pojavljale pri usklajevanju sklada EFSD+ z načrtovanjem geografskih programov. To je tesno povezano tudi z zmogljivostjo delegacij EU za obravnavanje proračunskih jamstev (točka 1).

58 V zunanji študiji je navedeno: „Zmogljivosti je bilo premalo že pri EFSD v prejšnjem večletnem finančnem okviru, z uvedbo EFSD+ pa se je situacija še poslabšala [...]. EU je začela zaposlovati specializirane uslužbenke, vendar njihovo število ni bilo sorazmerno z obsegom EFSD+ oziroma z ambicijami tega sklada⁶⁴.“ Komisija v svoji oceni priznava potrebo po nadaljnji krepitvi upravnih zmogljivosti⁶⁵. Vendar so težave pri načrtovanju programov in slaba zmogljivost delegacij EU v oceni Komisije premalo poudarjene.

59 Sodišče je na take težave opozorilo že v svojem posebnem poročilu o načrtovanju programov instrumenta NDICI – Globalna Evropa iz leta 2023: „Za analizo določb za EFSD+ so bila potrebna dodatna prizadevanja delegacij EU, ki niso imele izkušenj z uporabo tega novega instrumenta, to pa je upočasnilo pripravo večletnih okvirnih programov.“⁶⁶ V zvezi s tem Sodišče ponovno poudarja, da je EFSD+ „način izvajanja“ geografskih programov. Zato bi morali Komisija in ESZD v skladu s priporočilom Sodišča (ki ga je Komisija sprejela) pri naslednjem načrtovanju programov analizo o tem, koliko rezervacij je treba oblikovati za EFSD+, opraviti šele v fazi izvajanja, da bi se izognili zamudam v postopku načrtovanja programov⁶⁷.

⁶⁴ Zunanja študija, zvezek I, [zbirno poročilo](#), str. 25.

⁶⁵ [SWD\(2024\) 133](#), str. 43.

⁶⁶ [Posebno poročilo 14/2023](#) o načrtovanju programov Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, odstavek 62.

⁶⁷ [Prav tam](#), priporočilo 4.

Druga merila NDICI – Globalna Evropa niso bila zadostno ocenjena

Pravična vključenost malih in srednje velikih partnerjev v oceni ni bila obravnavana

60 V skladu z uredbo NDICI – Globalna Evropa mora Komisija zagotoviti pravično sodelovanje upravičenih institucij za razvojno financiranje, vključno z malimi in srednjimi subjekti⁶⁸. V oceni ta vidik ni bil zadostno ocenjen. V njej je navedeno le, da je EU z EFSD+ „sodelovanje sklenila s paleto različnih partnerjev za razvojno financiranje”⁶⁹, vendar zadevni subjekti in zneski niso natančno opredeljeni.

61 To je škoda, saj so bile te informacije v času priprave ocene na voljo. Komisija je do konca leta 2023 sklenila dva sporazuma o jamstvu s srednje velikima institucijama za razvojno financiranje, in sicer sporazum o jamstvu v višini 100 milijonov EUR z družbo Finnfund in sporazum v višini 80 milijonov EUR z EDFI (tj. združenje 15 evropskih institucij za razvojno financiranje, ki jih podpirajo države)⁷⁰. Ta dva sporazuma pomenita okoli 13 % vseh jamstev, sklenjenih v sklopu odprte arhitekture do konca leta 2023.

Posebna pozornost, namenjena najmanj razvitim državam, ni bila ocenjena v celoti

62 V okviru EFSD+ naj bi se posebna pozornost namenila „državam, za katere velja, da se soočajo z nestabilnostjo ali konfliktom, najmanj razvitim državam in močno zadolženim revnim državam”⁷¹. V oceni so navedeni pomisleki, ki so jih države članice in institucije za razvojno financiranje izrazile „o tem, kako bi bilo mogoče financiranje EFSD+, zlasti z uporabo jamstev, usmeriti na področja v težavnih razmerah in netradicionalna področja posojilne politike”⁷². Poudarjeno je, da lahko Komisija s spodbudami za specifične politike spodbudi institucije za razvojno financiranje k naložbam v take države (glej odstavek⁴⁴). V oceni je priznано tudi, da bi lahko bilo mešano financiranje, tj. uporaba nepovratnih sredstev iz geografskih programov v

⁶⁸ Člen 35(5) uredbe NDICI – Globalna Evropa.

⁶⁹ SWD(2024) 133, str. 60.

⁷⁰ Predlog proračuna EU za leto 2025, delovni dokument XI, str. 83 in 84.

⁷¹ Člen 31(2) uredbe NDICI – Globalna Evropa.

⁷² SWD(2024) 133, str. 61.

kombinaciji s posojili, v nekaterih težkih razmerah primernejše od jamstev⁷³. Vendar v oceni ni navedeno, koliko sredstev iz EFSD+ je bilo takim državam namenjenih doslej ali koliko naj bi jih bilo v prihodnosti.

Preprečitev naložb v jurisdikcije, ki niso pripravljene sodelovati v davčne namene, ni ocenjeno

63 V uredbi NDICI – Globalna Evropa je določeno, da morajo biti proračunska jamstva skladna „s politiko Unije o jurisdikcijah, ki niso pripravljene sodelovati v davčne namene“⁷⁴. Ta določba se nanaša na finančno uredbo, ki za jamstva EU, kot je EFSD+, prepoveduje sklepanje operacij s subjekti s sedežem v jurisdikcijah, ki niso pripravljene sodelovati v davčne namene⁷⁵. V oceni ni navedeno, ali so sredstva EFSD/EFSD+ ali sredstva v okviru uredbe NDICI – Globalna Evropa v splošnem skladna s to politiko.

64 Sodišče je ugotovilo, da je bilo v sporazumih o jamstvu EFSD+, ki so bili sklenjeni z EIB za naložbeni okni 1 in 4, več jurisdikcij, ki niso pripravljene sodelovati v davčne namene, navedenih⁷⁶ kot „upravičene države“. Komisija je potrdila, da so bile v te sporazume o jamstvu avtomatsko vključene vse države, ki bi lahko bile upravičene do financiranja iz instrumenta NDICI – Globalna Evropa. Pojasnila je, da morajo institucije za razvojno financiranje v skladu s sporazumi o jamstvu zagotoviti, da so vse naložbene operacije skladne z zahtevanimi „zaščitnimi ukrepi“. Komisija spremlja ta vidik v okviru procesa pregleda, ki je vzpostavljen z institucijami za razvojno financiranje.

⁷³ SWD(2024) 133 final, str. 61 in 124.

⁷⁴ Uvodna izjava 66 uredbe NDICI – Globalna Evropa. Za celoten seznam EU z jurisdikcijami, ki niso pripravljene sodelovati v davčne namene, glej [sklepe Sveta](#), ref.: 6776/24, 20.2.2024.

⁷⁵ Člen 155(2)(b) [finančne uredbe](#):

⁷⁶ Sporazum o jamstvu EFSD+ za namensko naložbeno okno 1, 29.4.2022, Program 6, del B – Okvirni seznam prednostnih držav (str. 78): Panama.

Sporazum o jamstvu EFSD+ za namensko naložbeno okno 4, 24.2.2023, Program 10 – seznam upravičenih držav (str. 75): Antigva in Barbuda, Palav, Samoa, Trinidad in Tobago, Vanuatu.

Dodatne ugotovitve

Zahteve glede poročanja in transparentnosti niso bile izpolnjene

65 Sodišče je pri pregledu ocene in primerjavi informacij, ki jih ta vsebuje, z drugimi viri ugotovilo, da Komisija javno ne poroča o vseh vidikih, ki so zahtevani v skladu z uredbo NDICI – Globalna Evropa. Spodaj opisani vidiki bi bili koristni za dopolnitev ocene in boljšo splošno transparentnost jamstva za zunanje delovanje. V oceni ni omenjena nobena od teh pomanjkljivosti v zvezi s transparentnostjo.

Na spletišču EFSD+ ni mehanizma za pritožbe

66 V skladu z uredbo o NDICI – Globalna Evropa mora Komisija javno objaviti informacije o ukrepih, ki se financirajo v okviru instrumenta NDICI – Globalna Evropa, „tudi prek celovitega enotnega spletnega mesta, če je to primerno“⁷⁷. To spletišče mora vključevati tudi „informacije o operacijah financiranja in naložbenih operacijah ter ključne elemente vseh sporazumov o jamstvu za zunanje delovanje, vključno z informacijami o pravni identiteti upravičenih partneric, pričakovanih koristih za razvoj in pritožbenih postopkih“.⁷⁸ Na [spletišču EFSD+](#) je kratek opis sporazumov o jamstvu, ni pa informacij o „naložbenih operacijah“, kot se zahteva.

67 Še pomembneje je, da bi morale spletišče EFSD+ vsebovati „neposredne sklice na pritožbene mehanizme zadevnih partnerjev“⁷⁹, mogoče pa bi morale biti tudi, da se pritožbe nato predložijo neposredno Komisiji. Na spletišču EFSD+ ni informacij o tem, kako vložiti pritožbo. V študiji iz leta 2023, ki je bila izvedena za Evropski parlament, je bilo priporočeno, naj, glede na pomen okoljskih, socialnih in upravljavskih standardov, poudarjenih v strategiji Global Gateway, Komisija in institucije za razvojno financiranje pritožbe obravnavajo skupaj⁸⁰.

⁷⁷ Člen 46(4) uredbe NDICI – Globalna Evropa.

⁷⁸ Člen 46(5) in (6) uredbe o NDICI – Globalna Evropa.

⁷⁹ Člen 39(1) uredbe NDICI – Globalna Evropa.

⁸⁰ Študija, ki jo je naročil Odbor Evropskega parlamenta za razvoj: [The implementation of EFSD plus operations from an inclusive perspective](#), julij 2023, priporočilo viii.

Informacije v letnem poročilu o instrumentu NDICI – Globalna Evropa so pomanjkljive

68 V skladu z uredbo o NDICI – Globalna Evropa „Komisija v okviru letnega poročanja podrobno poroča o operacijah financiranja in naložbenih operacijah, kritih z jamstvom za zunanje delovanje“⁸¹. Letno poročilo za leto 2023, ki zajema vse instrumente zunanjega delovanja, vsebuje kratek razdelek o sklenjenih sporazumih o jamstvu v okviru EFSD+⁸². Vendar ne vsebuje podrobnega poročila o „operacijah financiranja in naložbenih operacijah“. Poleg tega naj bi podrobno poročilo zajemalo več elementov, kot so prispevek k ciljem NDICI – Globalna Evropa, dodatnost in doseženi učinek izvoda. Enako kot ocena, tudi letna poročila ne vključujejo nobenega od teh elementov.

Zapisniki sej niso objavljeni

69 Kot zadnje mora Komisija tudi objaviti zapisnike in dnevne rede sej strateškega odbora EFSD+⁸³. Komisija je evidence predložila Sodišču, zato je jasno, da te obstajajo. Vendar jih Komisija ni objavila, čeprav je [dokumente za seje](#) objavljala za prejšnji EFSD.

⁸¹ Člen 41(7) uredbe NDICI – Globalna Evropa.

⁸² *2023 annual report on the implementation of the EU's external action instruments*, SWD(2023) 357 final; str. 190–192.

⁸³ Člen 33(5) uredbe NDICI – Globalna Evropa.

Sklepne pripombe

70 V oceni instrumentov EU za zunanje financiranje, ki jo je opravila Komisija, so opisani različni vidiki jamstva za zunanje delovanje in glavni inovativni mehanizem financiranja, ki se z njim podpira: Evropski sklad za trajnostni razvoj plus (EFSD+). Navedene so koristne ugotovitve in poudarjeni izzivi pri izvajanju jamstva za zunanje delovanje.

71 Vendar je ocena še vedno nepopolna, saj ne zajema v zadostni meri vseh vidikov, ki se zahtevajo v skladu s členom 42(5) [uredbe NDICI – Globalna Evropa](#), tj. prispevek jamstva za zunanje delovanje k skupnim ciljem, doseženi rezultati in dodatnost. To je mogoče delno pojasniti s tem, da je bil EFSD+ ob izvedbi ocenjevanja v zgodnji fazi izvajanja. Vendar za oceno niso bile uporabljene vse informacije, ki so bile v času, ko je Komisija pripravljala oceno, javno dostopne. Primer tega je premalo informacij o zasebnih sredstvih, ki so bila mobilizirana s prejšnjim EFSD.

72 V oceni tudi ni bil ocenjen najvišji znesek jamstva za zunanje delovanje, kot se zahteva v členu 42(4) [uredbe NDICI – Globalna Evropa](#). Prav tako ni navedeno, ali je ta znesek primeren, da bi lahko jamstvo za zunanje delovanje doseglo svoje cilje, ali so ravni oblikovanih rezervacij ustrezne in ali je okvirna razdelitev rezervacij na sestavne dele jamstva ustrezna. Ker to ni ocenjeno, v oceni niso navedene posledice, ki bi jih lahko imeli posojilo Evropske investicijske banke za Ukrajino, ki je bilo odobreno leta 2023, in nedavno predlagano posojilo makrofinančne pomoči drugim partnerskim državam, na skupno jamstveno zmogljivost jamstva za zunanje delovanje.

73 V zunanji študiji, ki je bila priložena oceni, so bili sicer navedeni predlogi („nadaljnji ukrepi“) o tem, kako izboljšati delovanje jamstva za zunanje delovanje, vendar ni jasno, ali jih je Komisija upoštevala. Več drugih ugotovitev iz zunanje študije, ki so pomembne za oceno jamstva za zunanje delovanje, v oceni Komisije ni jasno navedenih.

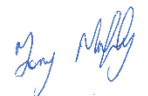
74 Poleg pregleda ocene, ki ga je opravilo Sodišče, je to ugotovilo tudi, da Komisija ne poroča javno o vseh vidikih, ki se zahtevajo v skladu z zakonodajo. Informacije, ki manjkajo, bi bile koristne za dopolnitev ocene in boljšo splošno transparentnost jamstva za zunanje delovanje.

75 Sodišče na podlagi pregleda ocene, ki ga je opravilo, Komisiji priporoča naslednje:

- jamstvo za zunanje delovanje kot nov instrument, ki obsega znatna finančna sredstva, bi bilo treba oceniti ločeno in podrobneje. Komisija naj razmisli o tem, da bi leta 2027, ko bo treba jamstvo za zunanje delovanje oceniti naslednjič, o njem pripravila posebno, ločeno oceno (glej odstavek [19](#)),
- ker je treba oceni Komisije priložiti mnenje Evropskega računskega sodišča, naj Komisija pri naslednjem ocenjevanju jamstva za zunanje delovanje (do konca leta 2027) razmisli o tem, da bi končno oceno Evropskemu računskemu sodišču predložila dovolj zgodaj, da bi bila oba dokumenta lahko hkrati objavljena in predložena zakonodajalcema (glej odstavek [20](#)),
- Komisija naj pri opredelitvi pridobljenih izkušenj in pripravi zakonodajnih predlogov za večletni finančni okvir za obdobje po letu 2027 razmisli o tem, da bi ocenila elemente jamstva za zunanje delovanje, ki v tej oceni niso bili zajeti, in sicer na podlagi najnovejših razpoložljivih podatkov (glej odstavke [25–45](#)),
- kot je določeno v členu 42(4) [uredbe NDICI – Globalna Evropa](#), naj Komisija pri vseh prihodnjih ocenah jamstva za zunanje delovanje oceni, ali so bile največja jamstvena zmogljivost in ravni oblikovanih rezervacij ustrezne (glej odstavke [46–54](#)),
- Komisija naj preuči, kako bi se lahko z „nadaljnimi ukrepi“, ki so bili predlagani v zunanji študiji, prispevalo k pripravi zakonodajnih predlogov za večletni finančni okvir za obdobje po letu 2027 (glej odstavka [55](#) in [59](#)),
- Komisija naj zaradi transparentnosti razmisli, da bi izboljšala spletišče EFSD+ in objavila vse informacije, kot je določeno v [uredbi NDICI – Globalna Evropa](#) (glej odstavke [65–69](#)).

To mnenje je sprejel senat III, ki ga vodi članica Evropskega računskega sodišča Bettina Jakobsen, v Luxembourgju na zasedanju 3. decembra 2024.

Za Evropsko računsko sodišče

Tony Murphy
predsednik

Priloge

Priloga I — Primerjava značilnosti EFSD, EFSD+ in sorodnih jamstvenih mehanizmov

	EFSD	Jamstvo EFSD	EFSD+	Jamstvo za zunanje delovanje
Obdobje/večletni finančni okvir	2017–2020		2021–2027	
Zakonodaja	Uredba 2017/1601 o vzpostavitvi EFSD		Uredba 2021/947 o NDICI – Globalna Evropa	
Namen	Podpora naložbam in povečanje dostopa do financiranja za partnerske države			
Usmerjenost	Trajnostna in vključujoča rast, delovna mesta, enakost spolov ter socialno-ekonomski sektorji in MSP, hkrati pa čim večja dodatnost, zagotavljanje inovativnih proizvodov in privabljanje sredstev zasebnega sektorja			
Cilji	V skladu s členom 21 PEU in členom 208 PDEU, mednarodna načela razvojne uspešnosti, cilji trajnostnega razvoja OZN za izkoreninjenje revščine, sosedska politika EU, evropska agenda o migracijah; ter cilji, ki so skladni s cilji virov financiranja.		Cilji, opredeljeni v uredbi o NDICI – Globalna Evropa, in, če je ustrezno, cilji iz uredbe o instrumentu za predpristopno pomoč (IPA III).	
Kontekst za zunanje naložbe EU	Evropski načrt za zunanje naložbe (EIP), vzpostavljen leta 2016 s poudarkom na rasti, delovnih mestih, trajnostnosti in migracijah		Dodatno k EIP še strategija Global Gateway (2021) s poudarkom na infrastrukturi, digitalnem, podnebnju, energetiki, prometu, zdravstvu, izobraževanju in raziskavah	
Zagotavljanje finančnih zmogljivosti:	Celovit sveženj: nepovratna sredstva, jamstva in drugi finančni instrumenti, vključno z mešanim financiranjem	Jamstva	Celovit sveženj: nepovratna sredstva, tehnična pomoč, finančni instrumenti, proračunska jamstva in operacije mešanega financiranja	Jamstva; ne le za operacije EFSD+, temveč tudi za posojila makrofinančne pomoči in posojila Euratom.
Viri financiranja (odobritve)	11. ERS in proračun EU (DCI in ENI)		Proračun EU: NDICI – Globalna Evropa in, če je ustrezno, instrument za predpristopno pomoč (IPA III)	
Geografsko področje uporabe	Afrika in sosodstvo EU		Globalno	

	EFSD	Jamstvo EFSD	EFSD+	Jamstvo za zunanje delovanje
Zagotavljanje jamstev in obseg jamstvenih operacij	Zagotovljenih 750 milijonov EUR za finančno kritje v višini 1,5 milijarde EUR v jamstvih. (Dopolnjeno s 3,8 milijarde EUR v obliki mešanega financiranja).		Zagotovljenih do 10 milijard EUR za finančno kritje v višini do 51.036 milijarde EUR (vključno z 11,9 milijarde EUR jamstev za posojila v zvezi z makrofinančno pomočjo in posojila Euratom).	
Jamstvo je na voljo za:	–	Financiranje zasebnega sektorja	–	Državno in nekomercialno poddržavno financiranje; komercialno poddržavno financiranje; financiranje zasebnega sektorja
Stopnja rezervacij za jamstva	–	50 % (za obveznosti, ki se krijejo s proračunom EU)	–	Med 9 % (makrofinančna pomoč, tveganje državnih posojilojemalcev in namenski okni EIB) in 50 % za operacije, ki vključujejo zasebni sektor
Ureditve glede odgovornosti	Člen 16(2) Uredbe (EU) 2017/1601 določa, da „upravičeni partnerji, s katerimi je bil sklenjen sporazum o jamstvu EFSD, Komisiji in Računskemu sodišču vsako leto predložijo finančna poročila o operacijah financiranja in naložb [...]“.		Člen 38(6) Uredbe (EU) 2021/947 določa, da „upravičeni partnerji, s katerimi je bil sklenjen sporazum o jamstvu za zunanje delovanje, Komisiji in Računskemu sodišču vsako leto predložijo finančna poročila o operacijah financiranja in naložbenih operacijah [...]“.	

Priloga II — Pregled makrofinančne pomoči

Odobrena makrofinančna pomoč (v milijonih EUR)

Država	Ime	Znesek posojila	Rezervacije	Nepovratna sredstva	Odobritev
Ukrajina	Nujna makrofinančna pomoč	1 200	108	0	februar 2022
Ukrajina	Izredna makrofinančna pomoč I ¹	1 000	90	0	julij 2022
Ukrajina	Izredna makrofinančna pomoč II ^{2,3}	5 000	225	0	september 2022
Severna Makedonija	Makrofinančna pomoč	100	9	0	julij 2023
Moldavija	Makrofinančna pomoč	120	11	30	april 2022
Moldavija	Makrofinančna pomoč	100	9	45	junij 2023
Egipt	Kratkoročna makrofinančna pomoč	1 000	90	0	april 2024
Skupaj		8 520	542	75	

Predlagana makrofinančna pomoč (v milijonih EUR)

Država	Ime	Znesek posojila	Rezervacije	Nepovratna sredstva	Predlog
Egipt	Makrofinančna pomoč	4 000	360	0	marec 2024
Jordanija	Makrofinančna pomoč IV	500	45	0	april 2024
Skupaj		4 500	405	0	
Vse skupaj		13 020	947	75	

Opombe: V tej tabeli ni 18 milijard EUR posojil makrofinančne pomoči+ za Ukrajino in 33 milijard EUR posojil, ki so bila dana na voljo v okviru instrumenta za Ukrajino in so neposredno krita z manevrskim prostorom proračuna EU. Za ta posojila se rezervacije ne oblikujejo iz jamstva za zunanje delovanje.

¹ Države članice EU so se dogovorile, da bodo zagotovile dodatno kritje v višini 610 milijonov EUR v obliki jamstev, unovčljivih na poziv.

² Države članice EU so se dogovorile, da bodo zagotovile dodatno kritje v višini 3 050 milijonov EUR v obliki jamstev, unovčljivih na poziv.

³ Drugi del rezervacij za izredne operacije makrofinančne pomoči II (225 milijonov EUR) bo plačan iz instrumenta za Ukrajino.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi analize ozadja po državah upravičenkah, priložene poročilu Komisije o izvajanju makrofinančne pomoči tretjim državam v letu 2023, [SWD\(2024\) 150](#)

Priloga III — Prejšnja posebna poročila in mnenja Sodišča

Tabela 1 – Publikacije Sodišča o posojilih, jamstvih in inovativnem financiranju pomoči EU

Referenca publikacije	Naslov
2024	Letni poročili za proračunsko leto 2023
Mnenje 01/2024	Mnenje o predlogu Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan [2023/0397(COD)]
2023	Letni poročili za proračunsko leto 2022
Posebno poročilo 14/2023	Načrtovanje programov Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa
Posebno poročilo 05/2023	Finančno okolje EU – Mozaik instrumentov, v zvezi s katerim so potrebne nadaljnje poenostavitve in večja odgovornost
Mnenje 03/2023	Mnenje o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za Ukrajino
Mnenje 07/2022	Mnenje o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, kar zadeva določitev diverzificirane strategije financiranja za splošno metodo najemanja posojil [2022/0370 (COD)]
Posebno poročilo 06/2021	Finančni instrumenti v kohezijski politiki ob zaključitvi obdobja 2007–2013
Mnenje 07/2020	Mnenje, priloženo poročilu Komisije o izvajanju Evropskega sklada za trajnostni razvoj [COM(2020) 224 final]
Pregled 07/2019	Hiter pregled primera: Poročanje o trajnostnosti: pregled stanja v institucijah in agencijah EU
Posebno poročilo 03/2019	Evropski sklad za strateške naložbe: za celovit uspeh sklada EFSI so potrebni nadaljnji ukrepi
Mnenje 10/2018	Mnenje o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje [COM(2018) 460]
Posebno poročilo 19/2016	Izvrševanje proračuna EU s finančnimi instrumenti – izkušnje, pridobljene v programskem obdobju 2007–2013
Posebno poročilo 14/2015	Ali Sklad za spodbujanje naložb v državah AKP zagotavlja dodano vrednost?
Posebno poročilo 08/2015	Ali finančna podpora EU ustreza potrebam mikropodjetnikov?

Referenca publikacije	Naslov
Posebno poročilo 05/2015	Ali so finančni instrumenti uspešno in obetavno orodje na področju razvoja podeželja?
Posebno poročilo 16/2014	Uspešnost kombiniranja nepovratnih sredstev regionalnih naložbenih instrumentov s posojili finančnih institucij pri podpori zunanjim politikam EU

Tabela 2 – Publikacije Sodišča, v katerih so obravnavane zahteve za boljše pravno urejanje

Referenca publikacije	Naslov
Posebno poročilo 17/2022	Zunanji svetovalci v Evropski komisiji
Pregled 02/2020	Priprava zakonodaje v Evropski uniji po skoraj 20 letih boljšega pravnega urejanja
Posebno poročilo 16/2018	Naknadni pregled zakonodaje EU: sistem je dobro uveljavljen, vendar ni popoln

Kratice in okrajšave

DCI: instrument za razvojno sodelovanje

EFSD: Evropski sklad za trajnostni razvoj

EFSD+: Evropski sklad za trajnostni razvoj plus

EIB: Evropska investicijska banka

ENI: evropski instrument sosedstva

GD ECFIN: Generalni direktorat Evropske komisije za gospodarske in finančne zadeve

GD INTPA: Generalni direktorat Evropske komisije za mednarodna partnerstva

GD BUDG: Generalni direktorat Evropske komisije za proračun

GD NEAR: Generalni direktorat Evropske komisije za sosedstvo in širitvena pogajanja

IPA: instrument za predpristopno pomoč

NDICI – Globalna Evropa: Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa

Sodišče: Evropsko računsko sodišče

SWD: delovni dokument služb Komisije

Glosar

Termin	Razlaga
Boljše pravno urejanje	Koncept usmerjanja politike in priprave zakonodaje EU na podlagi načel, da bi bilo treba cilje pravnega urejanja doseči z minimalnimi stroški, zasnovano pa bi moralo biti transparentno, na podlagi dokazov in s sodelovanjem državljanov in deležnikov.
Cilji trajnostnega razvoja	17 ciljev agende Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030, namenjenih spodbujanju ukrepanja vseh držav na področjih, ki so ključnega pomena za človeštvo in planet.
Delovni dokument služb Komisije	Nezavezujoč dokument Komisije, pripravljen za razpravo bodisi v instituciji bodisi zunaj nje.
Državni dolg:	Denar, ki ga sektor država dolguje domačim in tujim posojilodajalcem.
Evropska investicijska banka	Banka EU, ki je v lasti držav članic in zagotavlja financiranje za projekte v podporo politiki EU, predvsem v EU, pa tudi zunaj nje.
Institucije za razvojno financiranje	Specializirane razvojne banke ali hčerinske družbe, ki so običajno v večinski državni lasti in so ustanovljene za podporo razvoju zasebnega sektorja v državah v razvoju.
Jurisdikcija, ki ni pripravljena sodelovati v davčne namene	Država, ki ne izpolnjuje standardov dobrega davčnega upravljanja.
Končni upravičenec	Oseba ali subjekt, ki prejme finančna sredstva iz EFSD+, bodisi neposredno od Evropske investicijske banke bodisi prek drugega finančnega posrednika.
Makrofinančna pomoč	Oblika finančne pomoči, ki jo EU zagotavlja partnerskim državam, ki imajo plačilnobilančne ali proračunske težave.

Termin	Razlaga
Mala in srednja podjetja	Opredelitev velikosti, ki se uporablja za gospodarske družbe in druge organizacije ter temelji na številu zaposlenih in nekaterih finančnih merilih. Mala podjetja imajo manj kot 50 zaposlenih ter promet ali bilančno vsoto, ki ne presega 10 milijonov EUR. Srednja podjetja imajo manj kot 250 zaposlenih ter promet, ki ne presega 50 milijonov EUR, ali bilančno vsoto, ki ne presega 43 milijonov EUR.
Mešano financiranje	Praksa kombiniranja nepovratnih sredstev EU s posojili ali lastniškim kapitalom iz javnih in zasebnih virov.
Multiplikacijski učinek	To, da neka sprememba določenega vložka, kot npr. naložbe ali jamstva EU, povzroči večjo spremembo izločka, kot npr. skupne naložbe.
Naložbeno okno	Področje ciljno usmerjene podpore EFSD+ za portfelje naložb v določenih regijah, državah ali sektorjih v okviru jamstva za zunanje delovanje.
Proračunsko jamstvo	Zaveza, da se bo za nadomestilo EIB ali drugim institucijam za financiranje razvoja za morebitne izgube, ki nastanejo, če upravičenec ne izpolni svojih obveznosti v okviru sklada EFSD+ (na primer v primeru nezmožnosti odplačila posojila), uporabil proračun EU.
Rezervacija	Računovodski izraz za v bilanci stanja izkazano najboljšo oceno verjetne prihodnje obveznosti, katere zapadlost ali znesek je negotov.
Stopnja rezervacij	Odstotek odobrene finančne obveznosti, ki mora predstavljati rezervacijo.

AVTORSKE PRAVICE

© Evropska unija, 2024

Politika Evropskega računskega sodišča (Sodišča) glede ponovne uporabe je določena v njegovem sklepu o politiki odprtih podatkov in ponovni uporabi dokumentov [ECA Decision No 6-2019](#).

Če ni drugače navedeno (npr. v posameznih obvestilih o avtorskih pravicah), so vsebine Sodišča, ki so v lasti EU, pod licenco [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Praviloma je zato ponovna uporaba dovoljena, če se ustrezno navede vir in označijo morebitne spremembe. Kdor ponovno uporabi vsebine Sodišča, ne sme potvoriti prvotnega pomena ali sporočila. Sodišče ni odgovorno za morebitne posledice ponovne uporabe.

Če so na gradivu prikazane fizične osebe, ki jih je mogoče prepoznati, npr. na fotografijah uslužbencev Sodišča, ali če gradivo vsebuje dela tretjih oseb, je treba pridobiti dodatne pravice.

Kadar je pridobljeno tako dovoljenje, se z njim razveljavi in nadomesti zgoraj omenjeno splošno dovoljenje, zato morajo biti v njem jasno navedene morebitne omejitve glede uporabe.

Za uporabo in prikazovanje vsebin, katerih lastnica ni EU, je morda treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov avtorskih pravic.

Programska oprema ali dokumenti, za katere veljajo pravice industrijske lastnine, kot so patenti, blagovne znamke, registrirani modeli, logotipi in imena, niso vključeni v politiko Sodišča glede ponovne uporabe.

Na spletiščih institucij Evropske unije znotraj domene europa.eu so povezave do spletišč tretjih oseb. Ker Sodišče na ta spletišča ne more vplivati, vas poziva, da preberete njihove dokumente o politiki glede varstva osebnih podatkov in avtorskih pravic.

Uporaba logotipa Sodišča

Logotip Sodišča se ne sme uporabljati brez predhodnega soglasja Sodišča.

PDF	ISBN 978-92-849-3780-6	ISSN 2812-2895	doi:10.2865/8795222	QJ-01-24-042-SL-N
-----	------------------------	----------------	---------------------	-------------------